

การพัฒนา รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้ แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

The Develop Research Skills in Early Childhood with a Self Learning of Phetchabun Rajabhat University Students

สรวงพร กุศลสง¹

Sroungporn Kusolsong¹

¹รองศาสตราจารย์ ดร. คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

E-mail : hometoy@hotmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนา รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยแบบนำตนเอง 2) เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง 3) เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง และ 4) เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษามีต่อการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษา สาขาวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม มา 1 ห้องเรียน จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ เอกสารประกอบรูปแบบการจัดกิจกรรมแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ แบบประเมินความพึงพอใจ การวิจัยในครั้งนี้ ใช้แบบแผนการวิจัยแบบกลุ่มเดียว ทดลองก่อน-หลัง (One Group Pretest – Posttest Design) และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ t-test independent

ผลการศึกษาพบว่า

1. รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ และควบคุมตนเองในการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม
2. รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองที่ได้พัฒนาขึ้นมี 6 องค์ประกอบ คือ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและการประเมินผล
3. ผลการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.21 และหลังการทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.75 สรุปได้ว่าหลังการทดลองนักศึกษามีผลการเรียนรู้สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
4. นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ด้านกระบวนการมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) ด้านผลผลิตมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

คำสำคัญ : ทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัย การเรียนรู้แบบนำตนเอง นักศึกษา

Abstract

This objectives of this study were 1) To study the basic data for development pattern of early research skills with the self, 2) To create and find the performance of a pattern early research

skills with self learning, 3) To try and learn skills format results of early research with self learning, and 4) To assess the satisfaction of students towards using early research skills with self learning of Phetchabun Rajabhat University students. The sample was disciplines students, early childhood education, Faculty of Education the Phetchabun Rajabhat University on 28 people who are studying in undergraduate 4th year 2nd semester 2013 academic year by means of random sampling among the first class of 28 people were tested The instrument used in the research was a form of documentation activities plan learning activities for themselves. The achievement of learning assessment satisfaction. The research was used group-single before-after (One Group Pretest – Posttest Design) and The data were analyzed by using t-test independent.

The study found that

1. The format for the early childhood research skills with self learning was emphasis on the learner plays a role in learning and self control to learn properly.

2. The format for the early childhood research skills with self learning was developed with 6 elements has content, objectives, Activities for teaching, and learning and media measurement and assessment.

3. The results of the pattern early research skills with self learning were before the trials, has rated 21.21 and after the experiments. Average 27.75 points, conclude that after the trials, the students are learning more advanced effects. Examples are. Statistical significance at the .05 level.

4. The students were satisfied with the deal, learn skills format early research with self learning. Level 4 (\bar{x} = 4.17, S.D. = 0.48), considering the list of students found to have side effects to assess satisfaction. The import factor with side effects including average level (\bar{x} = 4.38) processes was the total average level (\bar{x} = 4.01) on the output is the sum of the average level (\bar{x} = 4.13).

Keywords : Early Research Skills, Self Learning, Students

บทนำ

ปัจจุบันการศึกษาสำหรับประเทศไทย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, น. 115) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า ผู้เรียนในอนาคตต้องถูกส่งเสริมและกระตุ้นให้เขาได้มีบทบาทในการควบคุมการเรียนรู้ของตนเองมากขึ้น ดังนั้นการสอนที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างดีนั้นต้องมีกระบวนการที่ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมการศึกษาด้วยตนเองอย่างมีคุณภาพ การจัดการเรียนสอนในศตวรรษที่ 21 จึงเน้นผู้เรียนที่มุ่งมั่นในการทำงานของตนเอง (ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, 2558, น. 8) ดังในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมสนับสนุนให้มีการใช้วิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ในหมวด 4 มาตรา 24 (5) กล่าวว่า แนวทางการจัดการศึกษาที่ว่าด้วยการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ และในมาตรา 30 กล่าวว่า สถานศึกษาควรพัฒนาการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพพร้อมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถใช้กระบวนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ที่เหมาะสมแก่ผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542) การนำกระบวนการวิจัยมาใช้ในการเรียนการสอนนับว่าเป็นเรื่องสำคัญเพราะเป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการแสวงหาความรู้ซึ่งเป็นทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ตลอดชีวิต (ทิตินา แคมมี, 2548, น. 1)

กระบวนการวิจัย เป็นวิธีการวิจัยเพื่อให้ได้มาซึ่งผลการวิจัยและผลที่ได้จากการดำเนินการจะเป็นแนวทางการใช้การวิจัยในการเรียนการสอนจึงประกอบด้วยการใช้ผลการวิจัยและการใช้กระบวนการวิจัยในการ

เรียนการสอนมีแนวทาง ดังนี้ ครูผู้สอนใช้ผลการวิจัยในการสอน ผู้เรียนใช้ผลการวิจัยในการเรียนรู้ ผู้สอนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนการสอน และผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2548, น. 19) โดยการวิจัยนี้ ผู้เรียนใช้กระบวนการวิจัยในการเรียนรู้ โดยที่ผู้สอนจะเป็นผู้ชี้แนะกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจใฝ่รู้พร้อมทั้งจัดกิจกรรมสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดทักษะกระบวนการวิจัย การพัฒนาทักษะความรู้และการคิดอย่างเป็นระบบของนักศึกษาโดยเน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้มีความรู้และทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ประกอบด้วย การวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสร้างสรรค์ที่ผสมผสานกันกับสภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ เทคโนโลยี ฯลฯ ซึ่งการจัดการเรียนรู้จึงต้องมีการฝึกปฏิบัติควบคู่กันไป เพื่อให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความหมาย มุ่งไปสู่การคิด การแสวงหาความรู้ และการคิดแก้ปัญหาของผู้เรียน ซึ่งผู้สอนจะเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้จากแหล่งการเรียนรู้ต่างๆ มีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่มีการฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด วิเคราะห์ข้อมูลให้ถูกต้อง การจัดการความรู้และความเข้าใจในตนเองโดยผ่านกระบวนการวิจัย เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ในการแก้ปัญหา (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา, 2551, น. 1)

กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ ได้ให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยระบุดึงการเรียนรู้ และมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษา ต้องประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ซึ่งหมายถึงความสามารถในการเข้าใจ การนึกคิด และการนำเสนอข้อมูล การวิเคราะห์และจำแนกข้อเท็จจริงในหลักการ ทฤษฎีตลอดจนกระบวนการต่างๆ และสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ (คณะกรรมการอุดมศึกษา, 2552, น. 1-7) และตัวชี้วัดการประกันคุณภาพการศึกษาภายในระดับอุดมศึกษาในองค์ประกอบที่ 2 การผลิตบัณฑิต ตัวชี้วัดที่ 2.6 ได้ระบุถึงหลักสูตรต่างๆ ในระดับอุดมศึกษาที่ต้องส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2553, น. 56-57) ดังนั้นการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาให้นักศึกษามีคุณลักษณะส่วนบุคคล (Personality Characteristic) ในการเรียนรู้ด้วยตนเอง จึงเป็นเรื่องสำคัญในระดับมหาวิทยาลัย เพื่อให้เป็นไปตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และยังทำให้สามารถผลิตนักศึกษาที่สามารถช่วยพัฒนาองค์กร และประเทศได้ และนักการศึกษาชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง เช่น คิดด์ (Kidd cited in Brockett and Hiemstra, 1991) ให้ความเห็นว่าการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองเป็นเป้าหมายของการศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษาโดยทั่วไป เพราะทำให้สิ่งที่ได้เรียนรู้นั้นคงอยู่อย่างต่อเนื่องและผู้เรียนสามารถจัดการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งแสดงถึงความสอดคล้องกันระหว่างการนำตนเอง (Self-Direction) กับการพัฒนาตนเองไปสู่การตระหนักรู้ตนเอง (Self-Actualization) ที่เป็นความรู้สึกส่วนลึกโดยทั่วไปของมนุษย์ที่จะมีความสมบูรณ์ในตนเองและมีความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน เพื่อพัฒนาไปสู่การเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่า (Brockett and Hiemstra, 1991) และผลของความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองยังส่งผลทางบวกกับผลการปฏิบัติงานและการเรียน นอกจากนี้เมซซิโรว์ (Mezirow, 1981) ได้กล่าวถึงวิธีการในการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีลักษณะการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ดังนั้น การที่จะฝึกหรือส่งเสริมให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองนั้น จำเป็นต้องอาศัยครู ที่ทำหน้าที่ที่สำคัญในการเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความพร้อมสำหรับการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะสัมฤทธิ์ผลเป็นอย่างดีเมื่อบุคคลมีความพร้อมที่จะเรียนรู้ ทั้งนี้การพัฒนาผู้เรียนเพื่อให้เกิดจิตพิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียนซึ่ง เรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของตนเองด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้แบบนำตนเองนั้น ผู้เรียนต้องเน้นวิธีเรียนที่ช่วยเหลือตนเองในการเรียนรู้ มีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ด้วยตัวเอง และสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้อื่น ผู้เรียนจะต้องมีความอยากเรียนรู้ในสิ่งใหม่อย่างต่อเนื่อง แล้วทำการวางแผนการเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเองไปจนถึงขั้นตอนการเรียนรู้ รวมถึงผู้เรียนต้องเตือนตัวเองอยู่ตลอดเวลาได้เรียนรู้เรื่องใหม่ๆ ที่มีประโยชน์ต่อการเรียนและควรหาคำถามใหม่เพื่อเพิ่มความรู้สำหรับขณะที่การเรียนรู้เหล่านั้นต้องมีประสิทธิภาพอีกด้วย ดังที่โนวเลส (Knowles, 1975) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ 4 ประการของลักษณะของการเรียนรู้แบบนำตนเอง คือ ผู้สอน ผู้เรียน ลักษณะของผู้เรียน และกระบวนการเรียน ซึ่งองค์ประกอบที่มีผลต่อการเรียนรู้แบบนำตนเองระบุว่า ผู้สอนเป็นผู้ที่มีส่วนสำคัญในการจัดการ เพื่อการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียน โดยต้องคำนึงถึง การเตรียมการเพื่อการเรียนรู้ การสนับสนุนการเรียนรู้การจัดการเรียนการสอน การร่วมกันเรียนรู้ การส่งเสริม

พัฒนาการในฐานบุคคล สิ่งที่สำคัญในปัจจุบันไม่ใช่แหล่งที่มาของความรู้ หรือ แหล่งที่จะใช้ในการค้นหาความรู้แต่จะเป็นความสามารถในการเรียนรู้ของแต่ละคนต่างหาก แนวคิดใหม่ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ที่ไม่จำกัดเวลาและสถานที่ แหล่งข้อมูลที่ไม่จำกัด ผู้ให้ความรู้เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก และผู้เรียนเป็นผู้ค้นหา แสวงหา และสร้างความรู้ด้วยตนเอง ที่เรียกว่า การเรียนรู้แบบนำตนเอง (Self-Directed Learning) การเรียนรู้แบบนำตนเอง หรือ การเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ กระบวนการที่ผู้เรียนต้องสามารถวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้ของตนเองได้ รู้ถึงองค์ประกอบของการเรียนรู้ สิ่งที่ต้องการจะได้รับในการเรียนทั้งในส่วนของความรู้ที่ได้รับ หรือ ผลตอบแทนจากความรู้ทั้งในเชิงนามธรรมและรูปธรรมด้วย รวมถึงการแสวงหาผู้ให้ความรู้ แหล่งที่มาของความรู้ นั้น หรือแม้แต่สื่อที่จะใช้ประกอบในการเรียนรู้ รวมถึงการประเมินผลการเรียนรู้ของตัวเองด้วยตนเอง

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการพัฒนา รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมให้แก่ครูผู้สอนในการกระตุ้นให้เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์แบบเอื้อประโยชน์ซึ่งกันและกัน และความร่วมมือกันในกลุ่มผู้เรียน ครูผู้สอนสามารถใช้เทคนิคการสอนที่ฉับไว น่าสนใจ เหมาะกับวัยของผู้เรียน มีการให้ข้อมูลย้อนกลับทันที ในการจัดกิจกรรมและ เน้นเรื่องกำหนดเวลาในการทำงานที่เป็นระบบ มีการสื่อสารกับผู้เรียนในเรื่องความคาดหวังที่เรียนรู้ และการเคารพความสามารถและวิธีการเรียนที่หลากหลาย ระหว่างผู้สอน และผู้เรียน เป็นแนวทางในการพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้อัตโนมัติกับการใฝ่เรียนรู้ของผู้เรียนในระบบการศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามความต้องการของสังคมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
2. เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
3. เพื่อทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
4. เพื่อประเมินความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษางานวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ศึกษา แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาโดยใช้กระบวนการวิจัยเป็นฐานการเรียนรู้ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้แบบนำตนเอง เพื่อประกอบการจัดทำงานวิจัยในครั้งนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองและแนวทางการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ดังนี้ 1) ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง องค์ประกอบ เทคนิควิธีการ และการวัดประเมินผล และ 2) ศึกษาแนวทาง แนวคิดทฤษฎีและหลักการเกี่ยวกับ และองค์ประกอบการพัฒนาการเรียนการสอน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พัฒนตามขั้นตอนการสร้างรูปแบบคือ ขั้นที่ 1 นำข้อสรุปจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ มารวบรวมข้อมูลพื้นฐานเพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน ขั้นที่ 2 จัดทำร่างรูปแบบการเรียนการสอนที่ประกอบด้วยหลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหาสาระ กระบวนการจัดการเรียนการสอน สื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดและประเมินผล ขั้นที่ 3 จัดทำเอกสารประกอบ

รูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 4 ตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน ชั้นที่ 5 ทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับนักศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ และชั้นที่ 6 แก้ไขปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอน ซึ่งผลการดำเนินการดังกล่าวได้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ

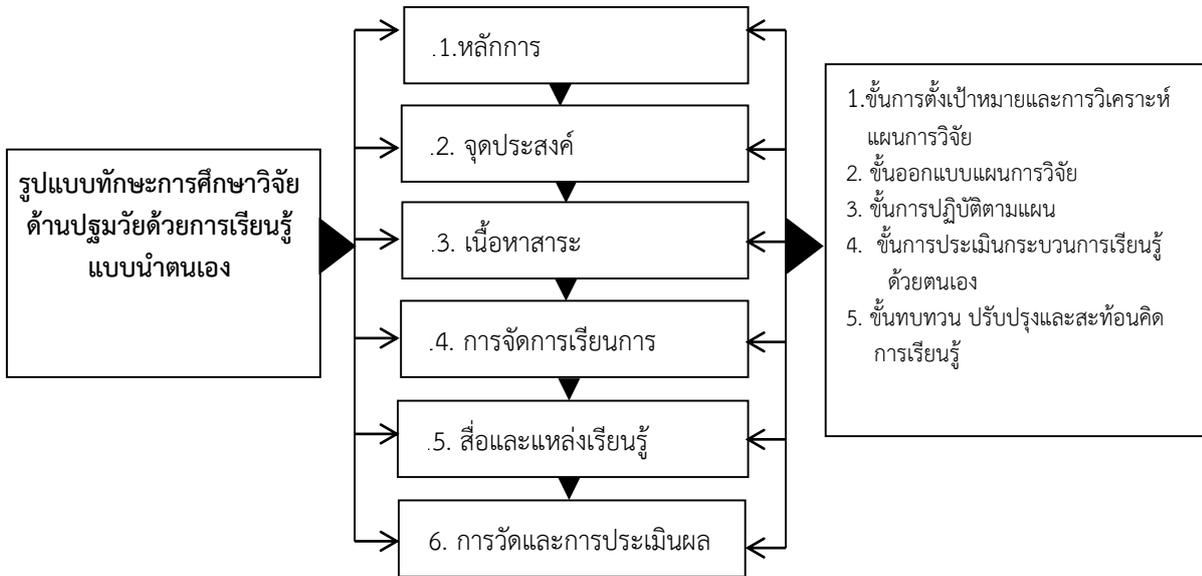
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือนักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชา การศึกษาปฐมว้ย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 28 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม ทดสอบก่อนเรียน (Pre-test) ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้แบบนำตนเอง แบบบันทึกการเรียนรู้ และดำเนินการ สอนด้วยรูปแบบการเรียนการสอนทักษะการ การศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนตั้งเป้าหมายและการ วิเคราะห์แผนการวิจัย 2) ขั้นตอนออกแบบแผนการวิจัย 3) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นตอนประเมินกระบวนการ เรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) ขั้นตอนทบทวน ปรับปรุงและสะท้อนคิดการเรียนรู้ เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างทำการสอน ด้วยแบบบันทึกและทดสอบหลังเรียน (Post-test) ด้วยแบบวัดผลสัมฤทธิ์ การเรียนรู้แบบนำตนเอง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้ แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ ดำเนินการ ประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนกับ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2556 สาขาวิชาการศึกษาปฐมว้ย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏเพชรบูรณ์ จำนวน 28 คน เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนประกอบด้วย 3 ด้านดังนี้ ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูล แนวทางการพัฒนารูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้ แบบนำตนเองจากการสังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามนักศึกษสาขาวิชาการศึกษาปฐมว้ย และการสัมภาษณ์ อาจารย์ผู้สอนระดับปฐมว้ย จำนวน 10 คน ในด้านการจัดการเรียนการสอนวิจัยด้านปฐมว้ย เทคนิค และวิธีการ สอนวิจัยด้านปฐมว้ยในรูปแบบวิธีการสอนต่างๆ เกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญในการสอนวิจัยด้านปฐมว้ย และสภาพ ปัญหาความต้องการของสถานศึกษาในการนำนวัตกรรมระดับปฐมว้ยไปใช้ในการพัฒนารูปแบบการจัดการ จัดประสบการณ์ระดับปฐมว้ย และแนวคิดของอาจารย์ผู้สอนในการพัฒนานักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ให้มีกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองไปใช้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ปัญหามาสู่ การพัฒนานวัตกรรมด้านปฐมว้ย การกำหนดหัวข้อวิจัย เทคนิคการค้นคว้าเอกสารข้อมูล การออกแบบกระบวนการ วิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การสร้างเครื่องมือ และการหาคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุป ผลการวิจัย พบว่ารูปแบบการเรียนการสอนในปัจจุบันควรเน้นให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้ และสร้างองค์ความรู้ด้วย ตนเองจากการวิเคราะห์ และศึกษาเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาประสบการณ์ในการเรียนรู้แบบนำตนเอง เป็นการเสริมสร้าง กระบวนการทางปัญญาให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ และนำความรู้ไปประยุกต์สู่การปฏิบัติจริง ได้รับประสบการณ์ ตรงและบูรณาการถ่ายทอดความรู้สู่กระบวนการออกแบบการเรียนการสอนได้เป็นคุณลักษณะที่สำคัญในการจัดการ เรียนการสอน ที่ผ่านรูปแบบการเรียนรู้นำตนเอง ด้วยการตั้งเป้าหมาย วิเคราะห์แผนการทำงาน การออกแบบ การปฏิบัติตามแผน การประเมินกระบวนการทำงานและการทบทวน ปรับปรุงกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพของ พบว่า จากการตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการเรียน การสอน คู่มือการใช้รูปแบบการเรียนการสอน ผลการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการเรียนการสอน พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 3 ผลการทดลองใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองสำหรับ นักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า หลังการพัฒนาด้วยรูปแบบการเรียนการสอน มีผลการเรียนรู้สูงกว่าก่อนการพัฒนา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

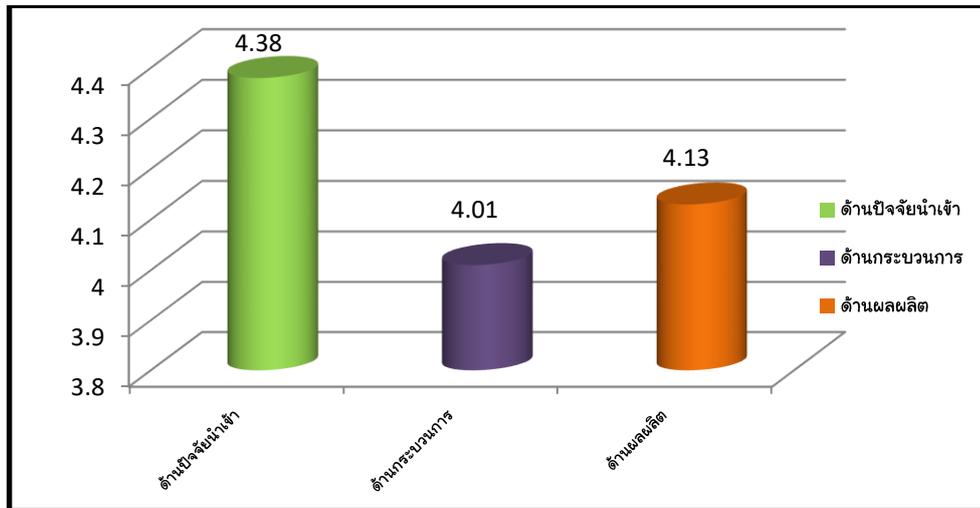
ตารางที่ 1 คะแนนเฉลี่ยผลการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบการสอนที่พัฒนา ก่อนการทดลอง

การทดสอบ	n	\bar{x}	S ²	t
ก่อนทดลอง	28	21.21	4.74	1.01
หลังทดลอง	28	27.75	5.83	

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($_{.975} t_{58} = 2.001$)

จากตารางที่ 1 แสดงคะแนนเฉลี่ยผลการเรียนของนักศึกษากลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนด้วยรูปแบบ การสอนที่พัฒนา ก่อนการทดลองมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 21.21 ค่าความแปรปรวนมีค่าเท่ากับ 4.74 และหลังการ ทดลอง มีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 27.75 ค่าความแปรปรวนมีค่าเท่ากับ 5.83 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของ ค่าเฉลี่ยเพื่อตรวจสอบนัยสำคัญทางสถิติพบว่า ค่า t จากการคำนวณต่ำกว่าค่า t จากตาราง สรุปได้ว่า ก่อนการ ทดลองนักศึกษามีผลการเรียนรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 ผลการประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้ แบบนำตนเอง สำหรับนักศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ พบว่า นักศึกษาประเมินการใช้รูปแบบการเรียนการสอนอยู่ใน ระดับมาก ดังแผนภูมิ

จากแผนภูมิพบว่า ในภาพรวม นักศึกษามีความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณารายด้านปรากฏผลพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินความพึงพอใจดังนี้ ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ด้านกระบวนการมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และด้านผลผลิตมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$)

สรุปและวิจารณ์ผล

จากการดำเนินการพัฒนารูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ มีประเด็นในการอภิปราย 4 ประเด็น ดังรายละเอียดการอภิปราย ดังนี้

1. ด้านข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง ด้านข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแบบนำตนเอง ที่พัฒนาขึ้นมีการอภิปรายในประเด็น ดังนี้ ผลจากการศึกษาพื้นฐานสำหรับการพัฒนารูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมว้ยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยทักษะกระบวนการวิจัยทางการศึกษาปฐมว้ย ประกอบด้วย หลักการ วิธีการกำหนดปัญหาการวิจัย การศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผลและการเขียนรายงานการวิจัย ซึ่งการเรียนรู้แบบนำตนเองจะประกอบด้วยองค์ประกอบของขั้นตอนมีลักษณะคล้ายแบบจำลอง GTS (Fellows et al., 2002) ซึ่งใช้ในการจัดการเรียนการสอนแบบ SDL ได้ แบบจำลอง GTS ประกอบด้วย การตั้งเป้าหมาย (Goal-setting) การจัดการเวลา (Time management) และทักษะการเรียนรู้ (Study skill) เหล่านี้สามารถสนับสนุนนักเรียนในรู้จักจัดการวางแผนการเรียน จัดตารางเวลาการเรียน และควบคุมให้ดำเนินการตามแผนและเวลาที่ไดวางไว้ การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการจัดการเรียนรู้ชนิดหนึ่งที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความกระหาย ใครู้ สามารถเรียนรู้เรื่องต่างๆ ที่มีอยู่ได้มากที่สุด และจะดำเนินการศึกษาอย่างต่อเนื่องทำให้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต การเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นแนวคิดที่สนับสนุนการเรียนรู้ตลอดชีวิตของสมาชิก ในสังคมและสนับสนุนสภาพ “สังคมแห่งการเรียนรู้” เป้าหมายที่สำคัญของการเรียนรู้ด้วยตนเอง คือ การพัฒนาผู้เรียนให้ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิตหลังสำเร็จการศึกษา ไพทอร์ยสินลาร์ตัน (2552: 20-21) ได้อธิบายเกี่ยวกับการสอนให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองว่า การสอนโดยวิธีการนี้มุ่งผลของการเรียนการสอนที่ต่อเนื่องจากการที่มีความรู้ความเข้าใจ มีทัศนคติและความสามารถที่จะปฏิบัติได้ โดยมีความต้องการให้ผู้เรียนได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง ตามความสามารถที่แตกต่างของแต่ละบุคคล ลักษณะการศึกษาด้วยตนเองผู้เรียนต้องมีอิสระในการเรียนรู้ ซึ่งประกอบด้วย 3 ลักษณะ คือ 1. เป็นรายบุคคล (Individualization) 2. กำหนดแผนการศึกษาด้วยตนเอง (Self-direction) และ 3. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน (Some-interaction) ความสำคัญของการศึกษาด้วยตนเองนี้ พิจารณาถึงผู้เรียนที่มีความแตกต่างกัน

ในเรื่องความสามารถในการเรียน การเรียนเร็วช้าต่างกัน การเรียนจะดีขึ้นถ้าผู้เรียนมีแรงจูงใจได้รับรู้ผลการเรียนเร็ว และมีส่วนร่วมในงานของตนเองสอดคล้องกับโนวเลส (Knowles, 1975) ได้กล่าวถึงลักษณะของผู้มีการเรียนรู้แบบ นำตนเองไว้ 9 ประการ คือ 1) มีความเข้าใจถึงความแตกต่างของบุคคลในด้านความคิด และทักษะที่จำเป็นในการ เรียนรู้ ได้แก่ความแตกต่างระหว่างการเรียนโดยมีครูเป็นผู้ชี้แนะ และการเรียนรู้แบบนำตนเอง 2) มีแนวคิดที่ว่าตนเอง เป็นบุคคลที่มีความเป็นตัวของตัวเอง ไม่ขึ้นกับผู้ใด และเป็นผู้ที่ สามารถควบคุม และนำตนเองได้ 3) มีความสามารถในการสร้างสัมพันธ์อันดีกับเพื่อน เพื่อที่จะให้บุคคลเหล่านั้นเป็นผู้ สะท้อนให้ทราบถึงความ ต้องการในการเรียนรู้ การวางแผนการเรียนของตนเองรวมทั้งการช่วยเหลือผู้อื่น ตลอดจนการได้รับความช่วยเหลือ กลับจากบุคคลเหล่านั้น 4) มีความสามารถในการวิเคราะห์ความต้องการในการเรียนรู้อย่างแท้จริง โดยการร่วมมือ จากผู้ที่เกี่ยวข้อง 5) มีความสามารถในการกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้จากความต้องการ ในการเรียนรู้ ของตนเองโดยเป็นจุดมุ่งหมายที่สามารถประเมินผลสำเร็จได้ 6) มีความสามารถในการเชื่อมความสัมพันธ์กับผู้สอนเพื่อ ขอความช่วยเหลือ หรือขอคำปรึกษา 7) มีความสามารถในการแสวงหาบุคคล และแหล่งวิทยาการที่เหมาะสม สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่แตกต่างกัน 8) มีความสามารถในการเลือกแผนการเรียนที่มีประสิทธิภาพ โดยใช้ประโยชน์จากแหล่ง วิทยาการต่างๆ มีความคิดริเริ่ม และมีทักษะการวางแผนอย่างดี และ 9) มีความสามารถในการเก็บรวบรวมข้อมูล และนำผลจากข้อมูลที่ค้นพบไปใช้ได้อย่างเหมาะสม

2. ด้านการสร้างและตรวจสอบคุณภาพรูปแบบการจัดการเรียนการสอน พบว่า รูปแบบทักษะการ ศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์องค์ประกอบของ รูปแบบที่พัฒนาขึ้นได้พัฒนารูปแบบการเรียนการสอน สำหรับนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบ คือ 1) หลักการ 2) จุดประสงค์ 3) เนื้อหาสาระ 4) การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน 5) สื่อและ แหล่งเรียนรู้ และ 6) การวัดและประเมินผล โดยกระบวนการเรียนรู้มีการจัดกิจกรรม 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1) ขั้นตอนการตั้งเป้าหมายและการวิเคราะห์แผนการวิจัย 2) ขั้นตอนออกแบบแผนการวิจัย 3) ขั้นตอนการปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นตอนประเมินกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) ขั้นตอนทบทวน ปรับปรุงและสะท้อนคิดการเรียนรู้ สอดคล้อง กับ วารินทร์ แก้วอุไร (254: 3-4) ได้กล่าวถึง ความหมายของรูปแบบการสอน หมายถึง แบบแผนหรือลักษณะของ การทำงานด้านการสอน ที่กำหนดไว้ล่วงหน้า โดยจัดทำขึ้นอย่างรอบคอบ ตามหลักปรัชญา ทฤษฎี หลักการ แนวคิด และความเชื่อ โดยมีการจัดองค์ประกอบต่างๆ ทางการสอน ได้แก่ หลักการ จุดมุ่งหมาย ขั้นตอนการสอน การวัดผล และประเมินผล และกิจกรรมสนับสนุนอื่นๆ ที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการสอน นั้นๆ และเป็นแบบอย่างให้ผู้อื่นนำไปใช้ได้ ทั้งต้องมีการหาประสิทธิภาพของรูปแบบในเชิงการนำไปใช้ในสภาพการ เรียนการสอนจริง เพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข สอดคล้องกับงานวิจัย สอดคล้องกับ นิตดา อังสุวาทย์ (2550) ได้ ทำการศึกษา เรื่องการพัฒนาแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนกลุ่มทดลองมี ทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ระดับสูงได้พัฒนาตนเองให้มีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยเปรียบเทียบกับก่อนการ ทดลองและกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการประเมินประสิทธิภาพเมื่อเทียบกับกลุ่มควบคุมค่า ขนาดอิทธิพลไม่น้อยกว่า .05 เป็นไปตามเกณฑ์ ส่วนกลุ่มทดลองที่มีทักษะพื้นฐานการเรียนรู้ระดับต่ำพบว่า ใน ภาพรวมมีลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองลดลง นอกจากนี้ ด้านจิตวิทยาศาสตร์ให้ผลทำนองเดียวกันกับด้าน ลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเอง ส่วนด้านผลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาเคมี พบว่า ผู้เรียนกลุ่มทดลองทั้งภาพรวม และกลุ่มที่มีทักษะพื้นฐานต่างกันได้ผลการเรียนสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติและได้ค่าขนาด อิทธิพลเป็นไปตามเกณฑ์ ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อรูปแบบนี้ในระดับปานกลาง นอกจากนี้พบว่า ทักษะพื้นฐานการ เรียนรู้ของผู้เรียนส่งผลต่อลักษณะการเรียนรู้แบบนำตนเองแต่ไม่เกิดสัมพันธ์กับกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งคล้ายกับ ผลสรุปของ Goglielmino (1977) ได้ศึกษาลักษณะของผู้เรียนที่มีความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองประกอบด้วย 1) การเปิดใจรับโอกาสที่จะเรียน (Openness to Learning Opportunities) 2) เชื่อมั่นว่าตนเองเป็นผู้เรียนที่ดีได้ (Self Concept as an Effective Learner) 3) มีความคิดริเริ่มและมีอิสระในการเรียนรู้ (Initiative and Independence in Learner) 4) มีความรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเอง (Informed Acceptance of Responsibility for One's

Own Learning) 5) มีความรักที่จะเรียน (Love of Learning) 6) ความคิดสร้างสรรค์ (Creativity) 7) การมองอนาคตในแง่ดี (Positive Orientation to the Future) และ 8) ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้ และทักษะการแก้ปัญหา (Ability to Use Basic Study Skills Problem-Solving Skills)

3. ด้านการทดลองใช้และศึกษาผลการใช้รูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์มีประเด็นในการอภิปราย คือ ผลการทดลองใช้รูปแบบ หลังการเรียนรู้ นักศึกษาที่ได้รับการจัดกิจกรรมทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองสูงกว่าก่อนการพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะเห็นได้ กระบวนการทั้ง 5 ขั้นตอน 1) ขั้นตอนตั้งเป้าหมายและการวิเคราะห์แผนการวิจัย 2) ขั้นตอนออกแบบแผนการวิจัย 3) ขั้นตอนปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นตอนประเมินกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) ขั้นตอนทบทวน ปรับปรุงและสะท้อนคิดการเรียนรู้ จะสัมพันธ์กับกระบวนการวิจัยในการกำหนดปัญหา การตั้งสมมุติฐาน การวางแผนการวิจัย การปฏิบัติ (วิธีดำเนินการวิจัย) การเก็บรวบรวมข้อมูล และการสรุปผลการวิจัยรวมทั้งการเขียนรายงานการวิจัย การทดลองให้ผู้เรียนดำเนินการศึกษา วิเคราะห์ปัญหา ดำเนินตามกระบวนการวิจัยจนถึงขั้นสุดท้ายด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง

นักศึกษาสามารถ กำหนดเป้าหมายในการที่จะทำการวิจัยในเรื่องที่ตนเองสนใจได้สำเร็จและถูกต้องตามกระบวนการวิจัย มีการวางแผนการจัดลำดับการทำงาน การจัดตารางกำหนดเวลา กรอบแนวทางการทำงานที่เป็นระบบ มีการออกแบบรูปแบบการวิจัยของตนเอง การกำหนดขอบเขตการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลและการสรุปผล และการประเมินตรวจสอบการทำงานของตนเองว่าเป็นไปตามแผนการวิจัยหรือไม่ การปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เป็นหัวใจของการเรียนรู้แบบนำตนเองสามารถกำกับ ความคิด การทำงานที่เป็นระบบ การวางแผนรวมทั้งแผนการทำงาน แผนการวิจัย แผนเวลา ที่ต้องดำเนินการตาม ขอบเขตการวิจัยได้ตามกำหนดการ ขึ้นของการประเมินกระบวนการเรียนรู้ นักศึกษาสามารถจัดทำสัญญาการเรียนรู้ของตนเองร่วมกับอาจารย์ที่กำหนดระยะเวลาของการส่งงานวิจัยให้ตรวจสอบ และติดตามงานเพื่อรับคำปรึกษาจากอาจารย์ การกำหนดช่วงเวลาในการทำงาน การสืบค้นข้อมูล การเขียนโครงร่างงานวิจัย การกำหนดวิธีการดำเนินการวิจัย การทดลองวิจัยในสถานศึกษา การออกแบบและหาคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การสรุปผล และการเขียนรายงาน ได้ด้วยตนเอง และเข้ารับคำปรึกษาจากอาจารย์เป็นระยะตามที่ได้กำหนดไว้ มีการบันทึกการทำงานและการเรียนรู้ของตนเอง กระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเอง นักศึกษามีการเขียนบันทึกการเรียนรู้ของตนเอง มีการทบทวน แลกเปลี่ยนการเรียนรู้แบบกระบวนการกลุ่ม และสะท้อนความคิดของตนเองร่วมกับเพื่อน และรับฟังข้อเสนอแนะจากอาจารย์เป็นระยะทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

กระบวนการที่ผู้เรียนแต่ละคนมีความคิดริเริ่มในการเรียน มีการกำหนดจุดประสงค์ของการเรียน เป้าหมายของการเรียน มีการเลือกสื่อการเรียนรู้และข้อมูลความรู้ ซึ่งใช้ในการประกอบการเรียนตามความเหมาะสมด้วยตนเอง การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจึงมีการเรียนและวิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป เช่น การวางแผนการเรียนด้วยตนเอง (Self-Planned-Learning) การศึกษาแบบอิสระ (Independent Learning) การศึกษาส่วนตัว (Self Education) การเรียนแบบนี้ปัญหาอยู่ตรงที่ผู้เรียนจะแยกตัวไปศึกษาส่วนตัวอย่างไร และภายใต้ความช่วยเหลือในการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอน ผู้ชำนาญการในเรื่องต่าง ๆ (Knowles, 1975, p. 18) และทองจันทร์ หงส์ดารมภ์ (2551) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยการนำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนริเริ่มแสวงหาองค์ประกอบของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ 1) การหาความจำเป็นของการเรียนรู้ของตน (Learning Goals) 2) การตั้งเป้าหมายของการเรียนรู้ (Learning Goals) 3) การแสวงหาแหล่งความรู้ทั้งที่เป็นวัสดุและเป็นคน (Learning Resources) 4) การเลือกวิธีการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตน (Learning Strategies) และ 5) การประเมินผลการเรียนรู้ของตน (Learning Evaluation) สอดคล้องกับทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) เป็นทฤษฎีที่ให้ความสำคัญกับกระบวนการและวิธีการของบุคคลในการสร้างความรู้ความเข้าใจจากประสบการณ์ รวมทั้งโครงสร้างทางปัญญาและความเชื่อที่ใช้ในการแปลความหมายเหตุการณ์และสิ่งต่างๆ เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนจะต้องจัดกระทำกับข้อมูล นอกจากกระบวนการเรียนรู้จะเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ภายในสมองแล้ว ยังเป็นกระบวนการทางสังคมด้วย การสร้างความรู้จึงเป็นกระบวนการทั้งด้านสติปัญญาและสังคม

ควบคู่กันไป หลักการจัดการเรียนการสอนตามทฤษฎีนี้จะมุ่งเน้นไปที่กระบวนการสร้างความรู้ (Process of Knowledge Construction) เป้าหมายของการสอนจะเปลี่ยนจากการถ่ายทอดให้ผู้เรียนได้รับสาระความรู้ที่แน่นอนตายตัว ไปสู่การสาธิตกระบวนการแปลและสร้างความหมายที่หลากหลาย ผู้เรียนจะต้องเป็นผู้จัดการทำกับข้อมูลหรือประสบการณ์ต่างๆ และจะต้องสร้างความหมายให้กับสิ่งนั้นด้วยตนเอง โดยการให้ผู้เรียนอยู่ในบริบทจริงในการจัดการเรียนการสอนครูจะต้องพยายามสร้างบรรยากาศทางสังคมจริยธรรมให้เกิดขึ้น ผู้เรียนได้มีบทบาทในการเรียนรู้เพิ่มเติมที่โดยผู้เรียนจะนำตนเองและควบคุมตนเองในการเรียนรู้ บทบาทของครูจะเป็นผู้ให้ความร่วมมืออำนวยความสะดวกและช่วยเหลือผู้เรียนในการเรียนรู้ การประเมินผลการเรียนรู้ตามทฤษฎีนี้มีลักษณะที่ยืดหยุ่นกันไปในแต่ละบุคคล การประเมินควรใช้วิธีการที่หลากหลาย การวัดผลจะต้องใช้กิจกรรมหรืองานในบริบทจริงด้วย ซึ่งในกรณีที่จะต้องจำลองของจริงมาที่สามารถทำได้แต่เกณฑ์ที่ใช้ควรเป็นเกณฑ์ที่ใช้ในโลกความจริงด้วย

4. ด้านความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ในด้านปัจจัยนำเข้า ผลผลิต และกระบวนการ สามารถนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้ นักศึกษามีความพึงพอใจต่อรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัยด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$, S.D. = 0.48) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า นักศึกษามีผลการประเมินความพึงพอใจ ด้านปัจจัยนำเข้ามีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.38$) ด้านกระบวนการมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) และด้านผลผลิตมีผลรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) อภิปรายได้ดังนี้

4.1 ด้านปัจจัยนำเข้า นักศึกษามีความพึงพอใจ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่านักศึกษาทุกคนมีความกระตือรือร้น และมีความตั้งใจที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง และด้วยเทคโนโลยีที่ทันสมัยในการเอื้อต่อการสืบค้นข้อมูลจึงส่งผลต่อปัจจัยในการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้น นอกจากนี้การเรียนรู้อัตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ยอมรับสภาพความแตกต่างของแต่ละบุคคล เป็นการเรียนรู้ที่เคารพในศักยภาพของผู้เรียนและเป็นการเรียนรู้ที่สนองตอบต่อความต้องการ ความสนใจของผู้เรียนโดยยอมรับว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเองได้ ซึ่งลักษณะการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ประการ ดังนี้ 1) ลักษณะของผู้เรียนด้วยวิธีการเรียนแบบการนำตนเอง 2) ผู้สอนในฐานะผู้ให้คำปรึกษาแก่ผู้เรียน 3) ผู้เรียนศึกษาด้วยการเรียนแบบการนำตนเอง และ 4) กระบวนการเรียนด้วยวิธีการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งลักษณะของผู้เรียนด้วยวิธีการเรียนรู้ด้วยการนำตนเอง คือศูนย์กลางของการเรียนรู้ โดยผู้เรียนเป็นผู้กำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียน วางแผนการเรียน แสวงหาแหล่งวิทยาการที่เกี่ยวข้องกับการเรียนและประเมินผลการเรียนด้วยตนเองและยังเป็นกระบวนการภายในตัวของผู้เรียน (Learning is an Internal Process) ที่ผู้เรียนควบคุมใช้ทั้งสติปัญญา อารมณ์ ร่างกายของตนเองและกระทำการในเชิงจิตวิทยาเป็นลักษณะการเรียนรู้ที่ตอบสนองความต้องการและการบรรลุเป้าหมาย โดยผู้เรียนจะถูกกระตุ้นให้เรียนรู้ตามที่เขาคิดว่าเขาต้องการจะเรียนรู้และการเรียนรู้จะช่วยให้บรรลุเป้าหมายได้ (Tough, 1979)

4.2 ด้านกระบวนการ นักศึกษามีการเรียนรู้แบบนำตนเองโดยการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีการนำกระบวนการของการเรียนรู้ 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นการตั้งเป้าหมายและการวิเคราะห์แผนการวิจัย 2) ขั้นตอนออกแบบแผนการวิจัย 3) ขั้นการปฏิบัติตามแผน 4) ขั้นการประเมินกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเอง และ 5) ขั้นทบทวน ปรับปรุงและสะท้อนคิดการเรียนรู้ ประกอบกับการออกแบบแผนการเรียนรู้การทำงานที่เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ทำให้นักศึกษามีการจัดการตนเอง และตระหนักรู้ เป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้แบบนำตนเอง จึงทำให้การออกแบบการวางแผนขั้นตอนการทำงานจัดลำดับความสำคัญก่อน หลัง มีกระบวนการทำงานที่ชัดเจนเป็นขั้นตอนส่งผลให้คุณภาพของงานวิจัยที่ออกแบบไว้มีคุณภาพ และเสร็จตรงตามระยะเวลาที่กำหนด กระบวนการฝึกให้นักศึกษาคิดอย่างเป็นระบบสอดคล้องกับ สเคเจอร์และเดฟ (Skager and Dave, 1977, p. 116-117) ได้กล่าวว่าผู้เรียน ที่เรียนด้วยการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองควรมีลักษณะ เป็นผู้ยอมรับตนเอง (Self Acceptance) ดังนี้ 1) มีเจตคติในเชิงบวกต่อตนเอง 2) มีการวางแผน (Painfulness) ซึ่งมีลักษณะที่สำคัญ คือ รู้ถึงความต้องการในการเรียนของตนเอง วางจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับตนเองให้สอดคล้องกับความต้องการที่ตั้งไว้ มีแผนงานที่มีประสิทธิภาพช่วยให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียน 3) มีแรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ในการเรียนรู้ในตัวเองสามารถเรียนรู้ ควบคุมตนเอง 4) มีการประเมินตนเอง (Internalized Evaluation) โดยอาจขอให้ผู้อื่นประเมิน

การเรียนรู้ของตนเอง 5) การเปิดกว้างต่อประสบการณ์ (Openness to Experience) ผู้เรียนที่นำประสบการณ์เข้ามาใช้ในกิจกรรมชนิดใหม่ๆ อาจจะสะท้อนการเรียนรู้หรือการจัดทำให้เกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรมใหม่ๆ และทำให้เกิดประสบการณ์ใหม่ๆ 6) การยืดหยุ่น (Flexibility) การเรียนรู้ ที่จะเปลี่ยนแปลงเป้าหมายหรือวิธีการเรียนและใช้ระบบการเข้าถึงปัญหา โดยใช้การนำมาปรับปรุงแก้ไขมากกว่าที่จะยอมแพ้หรือยกเลิก 7) การเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ผู้เรียนที่ดูแลตนเองได้เลือกที่จะผูกพันกับรูปแบบของการเรียนรู้แบบใดแบบหนึ่ง บุคคลเหล่านี้สามารถที่จะตั้งปัญหา กับมาตรฐานของระยะเวลาและสถานที่ซึ่งเอื้ออำนวยให้เห็นว่าการเรียนแบบใดมีคุณค่าและเป็นที่ยอมรับได้

4.3 ด้านผลผลิต นักศึกษาสามารถเข้าใจและเรียนรู้กระบวนการของรูปแบบทักษะการศึกษาวิจัย ด้านปฐมวัยด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง อยู่ในระดับมาก แสดงว่านักศึกษาได้นำกระบวนการไปใช้ และสามารถดำเนินการตามที่วางแผนส่งผลให้การดำเนินการวิจัยสำเร็จบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ตามตารางกำหนดเวลาการทำงาน และผลงานเป็นที่พอใจเชิงประจักษ์สะท้อนให้เห็นจากการจัดกิจกรรมการนำเสนอผลงานวิจัย รูปเล่มรายงานวิจัย นวัตกรรม รวมทั้งการสรุปองค์ความรู้ และการเรียนรู้จากการบันทึกการเรียนรู้ สอดคล้องกับสุนันทา สุวรรณศิลป์ (2544, น. 24) ได้กล่าวว่าการเรียนการสอนแบบการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองจะประสบความสำเร็จไม่ได้เลย ถ้าผู้เรียนห่างไกลจากผู้สอนบทบาทของผู้สอนจะเปลี่ยนไป ดังนั้น ผู้สอนควรให้คำแนะนำและปรึกษาแก่ผู้เรียน เพื่อการพัฒนาในสิ่งที่ผู้เรียนต้องการเรียน รวมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้แก่ผู้เรียน มีการรวมอภิปรายปัญหาอุปสรรคต่างๆ กับผู้เรียน เพื่อความก้าวหน้าของการเรียนรู้ให้ความร่วมมือและปรึกษากันระหว่างผู้เรียนในสิ่งที่ต้องการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปรึกษาหารือนอกห้องเรียนได้ถึงแม้บางครั้งอาจเป็นการเพิ่มภาระงานให้แก่ผู้สอน ที่สำคัญ ผู้สอนควรพัฒนาให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้เรียน เพื่อการปรับปรุงตัวของผู้เรียนและ ผู้สอนควรกำหนดให้ผู้เรียนได้ประเมินผลการเรียนด้วยตนเอง

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณ แหล่งทุนอุดหนุนการวิจัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2557 และสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ที่มีส่วนช่วยให้การวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการอุดมศึกษา. (2552). **กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 และแนวทางปฏิบัติ**. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.mua.go.th/users/tqf-hed/news/FilesNews/FilesNews3/News328072552.pdf> (4 มิถุนายน 2556).
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2558). **ศิลปะการสอนเพื่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21**. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : วิพรินทร์.
- ทิตนา แคมมณี. (2551). **ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ**. (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองจันทร์ หงส์ดารมภ์. (2550). **การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นหลัก**. กรุงเทพฯ : บุ๊คเน็ต.
- นิตดา อังสุวาทย์. (2550). **การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนวิชาเคมีที่เน้นกระบวนการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษาระดับปริญญาตรี**. ปริญญาโท กศ.ด.(วิทยาศาสตร์ศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ไพฑูริย์ สีนลรัตน์. (2552). **กลยุทธ์การสอนตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา.กรุงเทพมหานคร. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย**.
- วารินทร์ แก้วอุไร. (2549). **เอกสารคำสอนการพัฒนาหลักสูตรและการสอน**. พิษณุโลก : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุนันทา สุวรรณศิลป์. (2543). **การพัฒนาโมดูลวิชาอนามัยสิ่งแวดล้อมศึกษาด้วยวิธีการเรียนแบบการนำตนเองหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ ระดับปริญญาตรี ในสังกัดกระทรวงสาธารณสุข**. วิทยานิพนธ์ ค.ต. (อุดมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานการเสวนาทางวิชาการ มิติใหม่ของการประเมินผล การเรียนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2548). แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ พ.ศ. 2548-2551. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2551). แผนยุทธศาสตร์การวิจัยและ พัฒนาการอาชีวศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอสวีกราฟ ฟิคแอนด์พริ้นติ้ง.
- สำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา. (2553). คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. [ระบบออนไลน์]. แหล่งที่มา http://qa.rmutto.ac.th/template/th/download/11:05:11.คู่มือประกัน_สกอ.ปี53.pdf. (5 มิถุนายน 2556).
- Brockett, R.G. & Hiemstra, R. (1991). **Self-direction in adult learning: Perspectives on theory research, and practice.** New York: Routledge.
- Guglielmino. (1977). **Development of the Self-Directed Learning Readiness Scale.** Doctoral dissertation, University of Georgia.
- Kidd cited in Brockett and Hiemstra. (1991). **describe several self-directed efforts in China.** Indonesia. Japan, Norway, Russia, Saudi Arabia, Sweden, and Tanzania. Knowles.
- Knowles, M.S. (1975). **Self-directed learning: A guide for learners and teachers.** New York: Association Press.
- Fellows, S., Culver, R., Ruggieri, P., & Beston, W. (2002). **Instructional tools for promoting self-directed learning skills in freshmen.** 32nd ASEE/IEEE Frontiers in Education Conference, November 6-9, 2002, Boston, MA.
- Mezirow. (1981). **A critical theory of adult learning and education.** Adult Education Quarterly. 32 (February 1981).
- Skager, R. & Dave, H. (1977). **Curriculum for Lifelong Education.** Oxford: Progame Process.
- Tough, A. (1979). **The Adult, s Learning project.** Toronto : The Ontario Institute for Studies in Education.